

Veterinārā un pārtikas departamenta
direktora vietniece

Dace Ugare

dace.ugare@zm.gov.lv

Tālrunis: 29903889

Zemkopības ministrija

Informācija par pārtikas ražošanas un izplatīšanas jaunākajām prasībām

EUROPEAN
REGIONAL
DEVELOPMENT
FUND

EUROPEAN UNION

Baltic Sea Food

Zemkopības ministrija

Prasības svaigpiena aprītei nelielā apjomā

MK 19.02.2019. noteikumi Nr. 73

„Prasības govs un kazas svaigpiena aprītei nelielā apjomā”

Stājas spēkā 01.09.2020.

Zemkopības ministrija

Prasības svaigpiena apritei nelielā apjomā

Iegūst no sev piederošām govīm un kazām

- Lai varētu svaigpienu realizēt, jāsaņem PVD piena realizācijas atļauja
- Realizē ražošanas vietā vai 300 km rādiusā no ražošanas vietas tieši galapatērētājam vai mazumtirdzniecībai

Apjomi:

- Govs svaigpiens – 1000 kg nedēļā
- Kazas svaigpiens – 600 kg nedēļā

Jānodrošina piena apjoma uzskaite – jādokumentē informācija par dienā realizēto piena apjomu kilogramos, piena realizācijas datumu un realizācijas vietu

Zemkopības ministrija

Prasības svaigpiena aprītei nelielā apjomā

Svaigpiena kvalitātes kritēriji:

- Baktēriju kopskaits 1 ml svaigpiena nepārsniedz 1 500 000
- Nav konstatēta inhibitoru klātbūtne
- *Staphylococcus aureus* kolonijas veidojošo vienību skaits 1 ml svaigpiena nepārsniedz 500 baktēriju
- *Salmonella spp.* nav sastopama 25 mililitros svaigpiena

Zemkopības ministrija

Prasības svaigpiena aprītei nelielā apjomā

Svaigpiena marķēšanas prasības

- Piena realizācijas vietā ir šāda informācija:
 - norāde «Kazas svaigpiens. Pirms lietošanas uzvārīt» vai «Govs svaigpiens. Pirms lietošanas uzvārīt»
 - piena derīguma termiņš «Izlietot līdz..» (derīguma termiņš nav ilgāks par 48 stundām no piena izslaukšanas brīža)
 - piena ražotāja nosaukums un adrese

Zemkopības ministrija

Prasības svaigpiena aprītei nelielā apjomā

- Fasētam pienam uz etiķetes norāda:
 - tirdzniecības nosaukumu – «Kazas svaigpiens» vai «Govs svaigpiens»
 - tilpumu
 - derīguma termiņu «Izlietot līdz..» (derīguma termiņš nav ilgāks par 48 stundām no piena izslaukšanas brīža)
 - uzglabāšanas apstākļus
 - norādi «Pirms lietošanas uzvārīt»
 - piena ražotāja nosaukumu un adresi

Zemkopības ministrija

Atļautais benzo(a)pirēna daudzums tradicionāli kūpinātos produktos

Latvija izmanto priekšrocības, ko dod 2014. gadā noteiktais
atkāpes periods

- ļauj ražot un laist tirgū tradicionālos gaļas un zivju
kūpinājumus ar :

- benzo(a)pirēna saturu **5 µg/kg**
- benzo(a)pirēna, benzo(a)antracēna, benzo(b)fluorantēna un
krizēna summu (PAO4) **30 µg/kg**

Zemkopības ministrija

Atļautais benzo(a)pirēna daudzums tradicionāli kūpinātos produktos

Trīs gadu laikā Eiropas Komisijai bija jāsagatavo
kūpinājumu saraksts, uz kuru atkāpe atsevišķās
dalībvalstīs vietējai ražošanai un patēriņam saglabāsies
bez laika ierobežojuma

Zemkopības ministrija

Eiropas Komisija izstrādājusi grozījumus Regulā 1881/2006

Regulas projekts paredz:

- Latvijā varēs tikt kūpināta un laista tirgū bez termiņa ierobežojuma tradicionāli kūpināta:
 - cūkgaļa
 - putnu gaļa
 - medījuma gaļa
 - jebkuras gaļas desas

Zemkopības ministrija

Eiropas Komisija izstrādājusi grozījumus Regulā 1881/2006

- Tradicionāli kūpinātas zivis

benzo(a)pirēns - 5,0 μg / kg

PAO4 summa - 30,0 $\mu\text{g/kg}$

Vienlaikus jāturpina uzraudzīt:

- policiklisko aromātisko oglekļaūdeņražu (PAO) klātbūtne minētajos kūpinājumos
- ka tiek īstenota laba kūpināšanas prakse, cik vien tas ir ekonomiski iespējams un iespējami nezaudējot tipiskās šo produktu organoleptiskās īpašības

Zemkopības ministrija

Noteikumi par izmantošanai pārtikā aizliegtiem un ierobežoti lietojamiem augiem, augu daļām un citām vielām

2018. gada 27. augustā nosūtīja saskaņošanai Eiropas Komisijai

2019. gada 15. janvārī – atzinums par ES likumdošanā noteiktā savstarpējās atzīšanas principa neievērošanu attiecībā par citās ES dalībvalstīs ražotu pārtikas produktu izplatīšanu Latvijā

Zemkopības ministrija

MK noteikumu projekts par aizliegto augu sarakstu

ZM šobrīd virza grozījumus Pārtikas aprites uzraudzības likumā, kas paredz izteikt 4. panta astoņpadsmito daļu šādā redakcijā:

(18) Ministru kabinets nosaka izmantošanai pārtikā aizliegto augu un augu daļu sarakstu

Sarakstā tiks iekļauti tikai tie augi un augu daļas, par kuriem ir pietiekami pierādījumi, ka šos augus izmantojot pārtikā, tajos esošo toksisko savienojumu dēļ tie rada negatīvu ietekmi uz patērētāju veselību

Zemkopības ministrija

Dzirkstošajam vīnam paredzētu stikla pudelu un to aizkorķējumu izmantošana

ES normatīvā aktā ir noteikta obligāta prasība **īpaša veida pudelu un aizbāžņu izmantošanai** ES ražotu vīnu tirdzniecībai un eksportam

- dzirkstošajiem vīniem
- kvalitatīvajiem dzirkstošajiem vīniem
- kvalitatīvajiem aromātiskajiem dzirkstošajiem vīniem

Zemkopības ministrija

Dzirkstošajam vīnam paredzētu stikla pudeļu un to aizkorķējumu izmantošana

EK 2018. gada 17. oktobra regula (ES) 2019/33, ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013 papildina attiecībā uz cilmes vietas nosaukumu, ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu un tradicionālo apzīmējumu aizsardzības pieteikumiem vīna nozarē, iebilduma procedūru, lietošanas ierobežojumiem, produkta specifikācijas grozījumiem, aizsardzības anulēšanu un marķēšanu un noformēšanu

ATKĀPE DALĪBVALSTĪM (57. panta 2. punkts)

MK 2019. gada 1. oktobra noteikumi Nr. 460 “Prasības dzirkstošajam vīnam paredzētu stikla pudeļu un to aizkorķējuma izmantošanai”

Zemkopības ministrija

Dzirkstošajam vīnam paredzētu stikla pudeļu un to aizkorķējumu izmantošana

Dzirkstošajam vīnam paredzētajā stikla pudelē vai ar sēņveida aizbāzni vai
abējādi

LATVIJĀ VAR TIRGOT UN EKSPORTĒT

- aromatizētus vīnus, aromatizētus vīna dzērienus aromatizētus vīna kokteiļus
- gāzētus dzirkstošus vīnus, pusdzirkstošus vīnus, gāzētus pusdzirkstošus vīnus
- produktus, kas iegūti no citiem augļiem un ogām (nevis vīnogām) un citām augu izcelsmes izejvielām
- sidrus
- produktus, kuru faktiskā spirta tilpumkoncentrācija nepārsniedz 1,2%

Zemkopības ministrija

Pārtikas kvalitātes shēmas

ES pārtikas kvalitātes shēmas:

- Bioloģiskās lauksaimniecības shēma
- Garantēto tradicionālo īpatnību shēma
- Aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu shēma
- Aizsargātu cilmes vietu nosaukumu shēma
- Nacionālā pārtikas kvalitātes shēma

Zemkopības ministrija

Latvijas produkti Aizsargātos reģistros- 6 gab.

GTĪ produkti:

Sklandrausis (11.10.2013.)

Salināta rudzu rupjmaize (08.01.2014.)

Jāņu siers (13.11.2015.)

AĢIN:

Carnikavas nēģi (13.02.2015.)

Rucavas baltais sviests (28.08.2018.)

ACVN

Latvijas lielie pelēkie zirņi (29.10.2015)

Procesā Salacgrīvas nēģi

Zemkopības ministrija

Sabiedriskā ēdināšana

MK 2014.gada 12.augusta noteikumi Nr.461 „Prasības pārtikas kvalitātes shēmām, to ieviešanas, darbības, uzraudzības un kontroles kārtība”

- marķē NPKS produktu (uz iepakojuma)
- sabiedriskās ēdināšanas uzņēmuma (restorānu, kafejnīcu...) ēdienkartē ar atsauci uz konkrēto NPKS produktu /no 2016.gada /

Piem.

*

Lapsu mājas siers

Zemkopības ministrija

Kaņepju produkti

Atļauts lietot pārtikā

Sējas kaņepju:

- sēklas
- no sēklām iegūta eļļa
- sēklu milti
- attaukotas kaņepju sēklas

Zemkopības ministrija

Kaņepju produkti

Nav atļauts lietot pārtikā

Citus pārtikas produktus, tostarp no sējas kaņepes iegūtus ekstraktus, atvasinātus produktus, kas satur kanabinoīdus, tostarp kanabidiolu (CBD)

Minētie produkti ir uzskatāmi par jauniem pārtikas produktiem, jo nav pierādīta to droša izmantošanas vēsture nozīmīgā apjomā cilvēku uzturā Eiropas Savienībā pirms 1997. gada 15. maija

Šādus produktus patlaban nav atļauts laist Eiropas Savienības tirgū kā pārtikas produktus, tā sastāvdaļas vai uztura bagātinātājus

Zemkopības ministrija

Kādus produktus kafejnīcām un restorāniem atļauts iegādāties no mājražotājiem un zemniekiem

No mājražotājiem:

- piena produktus
- olu produktus
- medus produktus
- apstrādātus zvejniecības produktus
- gaļas produktus
- gaļas izstrādājumus
- augu izcelsmes produktus

Zemkopības ministrija

Kādus produktus kafejnīcām un restorāniem atļauts iegādāties no mājražotājiem un zemniekiem

No zemniekiem, medniekiem, fiziskām personām u.c.:

- Medījamo dzīvnieku gaļu (apmācītas personas vai VPV apskate, apstrāde veikta PVD reģistrētā vai atzītā uzņēmumā, veselības marķējums, trihinellu analīze, ja nepieciešams)
- Pārējos gadījumos, lai piegādātu svaigu dzīvnieku gaļu tālākai pārstrādei, dzīvniekam jābūt kautam atzītā kautuvē (lieljaudas vai mazjaudas)
- Svaigpienu nelielos apjomos, ja zemniekam ir svaigpiena realizācijas atļauja
- Mājputnu olām jābūt no atzīta uzņēmuma
- Augļus, ogas, dārzeņus, kartupeļus u.c. arī no nelielo apjomu ražotājiem

NB! Olas, zivis, mājputnu vai zaķveidīgo gaļa, kas iegūta nelielos apjomos nav realizējama pārstrādei kafejnīcām, restorāniem un mājražotājiem

Zemkopības ministrija

Normatīvie akti

MK 358/2015 - Prasības mazumtirdzniecības uzņēmumiem, kas piegādā mājas apstākļos ražotu vai gatavotu dzīvnieku izcelsmes pārtiku

MK 328/2013 - Prasības kautuvēm, kurās nokauto dzīvnieku gaļu mazā daudzumā realizē vietējā tirgū

MK 345/2010 - Higiēnas un obligātās nekaitīguma prasības govju svaigpiena apribei nelielā apjomā

MK 624/2017 Prasības medījamo dzīvnieku un to gaļas apribei un piegādei nelielā apjomā galapatērētājam

MK 499/2010 Higiēnas prasības augu izcelsmes produktu primārajai ražošanai un tiešajai piegādei galapatērētājam nelielā apjomā

Zemkopības ministrija

ZPI sistēma

ZPI sistēma iepirkumos ir spēkā kopš 2014.gada - valsts un pašvaldību iestādēm obligāti ir jāpiemēro ZPI prasības pārtikas un ēdināšanas pakalpojumu iepirkumos />42 tūkst. eiro/

Pārtikas produktu īpatsvaram, kas iegādāti atbilstoši ZPI kritērijiem, pēdējos gados ir tendence pārsniegt 65% no kopējiem pārtikas iepirkumiem

Kopš 2018. gada 1. janvāra ZPI līgumā noteikto prasību izpildi kontrolē PVD

Zemkopības ministrija

MK 2017.gada 20.jūnija noteikumi Nr. 353 “Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība”

Pārtikas un ēdināšanas pakalpojumu iepirkumos jāizvēlas:

- produkti kas nesatur ĢMO, nesastāv no tiem un nav ražoti no tiem
- kā arī papildus jāizvēlas vēl vismaz viena prasība no 2 ZPI prasību grupām:
 - 1) produktu kvalitāte (bioloģiskie, karotītes, integrētie produkti)
 - 2) iepakojums, videi draudzīga piegāde un sezonāli pārtikas produkti

Zemkopības ministrija

Pārtikas ziedošana

Eiropas Komisijas 2017. gada 16. oktobra paziņojums par Eiropas Savienības pārtikas ziedošanas pamatnostādņem

2018.gada 25.oktobra grozījumi

Pārtikas aprites uzraudzības likumā

- pilnvarojums Ministru kabinetam noteikt pārtikas produktu grupas, izplatīšanas veidu, laikposmu un kārtību, kādā atļauts izplatīt pārtiku pēc minimālā derīguma termiņa “Ieteicams līdz...” beigām.

Zemkopības ministrija

Pārtikas ziedošana

Ministru kabineta 2019.gada 18.jūnija noteikumi Nr.261
“Prasības pārtikas izplatīšanai pēc minimālā derīguma
termiņa beigām”

MK noteikumi:

- stājās spēkā 2019. gada 1. jūlijā
- **attiecas** uz fasētu pārtiku, kas marķēta ar uzņēmuma izveidotu īpašu skaidri saskatāmu, skaidri salasāmu, neizdzēšamu norādi
- **neattiecas** uz pārtiku, kas paredzēta zīdaiņiem un maziem bērniem

Zemkopības ministrija

Pārtikas ziedošana

MK noteikumi nosaka:

- produktu grupas, piemēram, maize, milti, konservi, cepumi;
- izplatīšanas veidu – ziedošana;
- laikposmu – 2 mēneši
- kārtību, kādā atļauts izplatīt pārtiku pēc minimālā derīguma termiņa “Ieteicams līdz...” beigām

Zemkopības ministrija

Paldies par uzmanību!